

Oikeustapauskokoelma

Asia C-417/23

Slagelse Almennyttige Boligselskab Afdeling Schackenborgvænge ym.

(Østre Landsretin – Nordhavn (Tanska) esittämä ennakkoratkaisupyyntö)

Unionin tuomioistuimen tuomio (suuri jaosto) 18.12.2025

Ennakkoratkaisupyyntö – Rodusta tai etnisestä alkuperästä riippumaton yhdenvertainen kohtelu – Direktiivi 2000/43/EY – Käsitteet ”etninen alkuperä”, ”välitön syrjintä” ja ”välillinen syrjintä” – Kansallinen säännöstö, jossa edellytetään sellaisten kehittämissuunnitelmien laatimista, joiden tarkoituksena on vähentää julkisten perheasuntojen prosenttiosuutta tietyillä asuinalueilla – Näiden alueiden määrittäminen ottamalla huomioon ”muista kuin länsimaista tulleiden maahanmuuttajien ja heidän jälkeläistensä” osuus – Oikeutus – Sosiaalinen yhteenkuuluvuus ja kotoutuminen – Asuntopolitiikka – Euroopan unionin perusoikeuskirjan 7 artikla – Oman kodin kunnioittamista koskeva oikeus – Oikeasuhteisuus

1. *Euroopan unionin oikeus – Periaatteet – Yhdenvertainen kohtelu – Rodusta tai etnisestä alkuperästä riippumaton yhdenvertainen kohtelu – Direktiivi 2000/43 – Soveltamisala – Julkisten asuntojen käyttöön antaminen markkinahintaa alempaa vuokraa vastaan – Kuuluminen soveltamisalaan*
(SEUT 57 artikla; Euroopan unionin perusoikeuskirjan 21 artikla; Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/123 4 artiklan 1 alakohta; neuvoston direktiivin 2000/43 3 artiklan 1 kohdan h alakohta)

(ks. 53–59 ja 63 kohta)

2. *Euroopan unionin oikeus – Periaatteet – Yhdenvertainen kohtelu – Rodusta tai etnisestä alkuperästä riippumaton yhdenvertainen kohtelu – Direktiivi 2000/43 – Etniseen alkuperään perustuva syrjintä – Etninen alkuperä – Käsite – Rajaaminen eri kriteerien yhdistelmällä*
(Euroopan unionin perusoikeuskirjan 21 artikla; neuvoston direktiivi 2000/43)

(ks. 72, 73 ja 81–86 kohta)

3. *Euroopan unionin oikeus – Periaatteet – Yhdenvertainen kohtelu – Rodusta tai etnisestä alkuperästä riippumaton yhdenvertainen kohtelu – Direktiivi 2000/43 – Kansallinen toimenpide, joka merkitsee välitöntä syrjintää – Käsite – Kansallisen säännöstö, jossa edellytetään sellaisten kehittämissuunnitelmien laatimista, joiden tarkoituksena on vähentää*

julkisten perheasuntojen prosenttiosuutta asuinalueilla, joille on ominaista se, että muista kuin länsimaista tulleiden maahanmuuttajien ja heidän jälkeläistensä osuus on yli 50 prosenttia – Kuuluminen käsitteen alaan – Edellytykset – Säännöstö, joka perustuu näiden asuinalueiden asukkaiden enemmistön etniseen alkuperään – Näiden alueiden asukkaiden epäsuotuisampi kohtelu suhteessa sellaisten sosioekonomiselta kannalta vertailukelpoisten alueiden asukkaisiin, joihin ei kuitenkaan liity tätä ominaispiirrettä (Neuvoston direktiivin 2000/43 2 artiklan 2 kohdan a alakohta)

(ks. 99, 100, 105–108, 128 ja 129 kohta sekä tuomiolauselman 1 kohta)

4. *Euroopan unionin oikeus – Periaatteet – Yhdenvertainen kohtelu – Rodusta tai etnisestä alkuperästä riippumaton yhdenvertainen kohtelu – Direktiivi 2000/43 – Ulottuvuus – Yhteen tai useampaan etniseen ryhmään kohdistuvan syrjinnän torjuminen (Neuvoston direktiivi 2000/43)*

(ks. 101, 102 ja 104 kohta)

5. *Euroopan unionin oikeus – Periaatteet – Yhdenvertainen kohtelu – Rodusta tai etnisestä alkuperästä riippumaton yhdenvertainen kohtelu – Direktiivi 2000/43 – Kansallinen toimenpide, joka merkitsee välitöntä syrjintää – Arviointiperusteet – Epäedullinen kohtelu – Vertailukelpoinen tilanne – Kansallisen säännöstö, jossa edellytetään sellaisten kehittämissuunnitelmien laatimista, joiden tarkoituksena on vähentää julkisten perheasuntojen prosenttiosuutta asuinalueilla, joille on ominaista se, että muista kuin länsimaista tulleiden maahanmuuttajien ja heidän jälkeläistensä osuus on yli 50 prosenttia – Tällaista velvollisuutta ei ole sellaisten sosioekonomiselta kannalta rinnastettavissa olevien alueiden osalta, joihin ei kuitenkaan liity tätä ominaispiirrettä – Ensin mainittujen alueiden asukkaille aiheutuva suurempi riski, että vuokrasopimus irtisanotaan ennenaikaisesti – Riski, jota ei aiheudu jälkimmäisten alueiden asukkaille – Riski, joka voi merkitä epäsuotuisampaa kohtelua (Neuvoston direktiivin 2000/43 2 artiklan 2 kohdan a alakohta)*

(ks. 113, 117, 120 ja 123 kohta)

6. *Euroopan unionin oikeus – Periaatteet – Yhdenvertainen kohtelu – Rodusta tai etnisestä alkuperästä riippumaton yhdenvertainen kohtelu – Direktiivi 2000/43 – Kansallinen toimenpide, joka merkitsee välillistä syrjintää – Näennäisesti puolueeton säännös, peruste tai käytäntö, josta voi seurata erityisen epäedulliseen asemaan saattaminen – Käsite – Asian arvioimisen kuuluminen kansalliselle tuomioistuimelle – Säännös, peruste tai käytäntö, jolla useat etniset ryhmät voidaan saattaa epäedulliseen asemaan – Kuuluminen käsitteen alaan (Neuvoston direktiivin 2000/43 2 artiklan 2 kohdan b alakohta)*

(ks. 134–137, 139 ja 140 kohta)

7. *Euroopan unionin oikeus – Periaatteet – Yhdenvertainen kohtelu – Rodusta tai etnisestä alkuperästä riippumaton yhdenvertainen kohtelu – Direktiivi 2000/43 – Kansallinen toimenpide, joka merkitsee välillistä syrjintää – Käsite – Kansallisen säännöstö, jossa*

edellytetään sellaisten kehittämissuunnitelmien laatimista, joiden tarkoituksena on vähentää julkisten perheasuntojen prosenttiosuutta asuinalueilla, joille on ominaista se, että muista kuin länsimaista tulleiden maahanmuuttajien ja heidän jälkeläistensä osuus on yli 50 prosenttia – Kuuluminen käsitteen alaan – Edellytykset – Kansallinen säännöstö, jolla tiettyihin etnisiin ryhmiin kuuluvat henkilöt saatetaan erityisen epäedulliseen asemaan – Kansallinen säännöstö, jossa ei noudateta suhteellisuusperiaatetta sillä olevan yleisen edun mukaisen pakottavan tavoitteen saavuttamiseksi – Asian arvioimisen kuuluminen kansalliselle tuomioistuimelle

(Neuvoston direktiivin 2000/43 2 artiklan 2 kohdan b alakohta)

(ks. 144, 165, 168–170 ja 173–175 kohta sekä tuomiolauselman 2 kohta)

8. *Euroopan unionin oikeus – Periaatteet – Yhdenvertainen kohtelu – Rodusta tai etnisestä alkuperästä riippumaton yhdenvertainen kohtelu – Direktiivi 2000/43 – Kansallinen toimenpide, joka merkitsee välillistä syrjintää – Perustelu oikeutetuilla tavoitteilla – Sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja kotoutumista koskeva tavoite – Hyväksyttävyyys – Edellytys – Toimenpide, joka soveltuu tämän tavoitteen saavuttamiseen, ja on tarpeellinen – Asian arvioimisen kuuluminen kansalliselle tuomioistuimelle*

(Neuvoston direktiivin 2000/43 2 artiklan 2 ohdan b alakohta)

(ks. 149, 150, 156 ja 159–163 kohta)

Tiivistelmä

Unionin tuomioistuin, joka käsittelee Østre Landsretin (Itä-Tanskan hovioikeus, Tanska) esittämää ennakkoratkaisupyyntöä, esittää suuressa jaostossa selvennyksiä direktiiviin 2000/43¹ sisältyvän etnisen alkuperän käsitteeseen ja täsmentää etnisen alkuperän käsitteeseen perustuvia välittömän syrjinnän ja välillisen syrjinnän käsitteitä.²

Pääasioissa on vastakkain yhtäältä tanskalaisia julkisia asuntotuotantojärjestöjä tai asuntonministeri³ ja toisaalta julkisten perheasuntojen vuokralaisia, ja niissä on kyse kansallisesta säännöstöstä, jossa säädetään velvollisuudesta laatia kehittämissuunnitelmia, joiden tarkoituksena on vähentää julkisten perheasuntojen prosenttiosuutta tietyillä asuinalueilla, joita kutsutaan ”muutosalueiksi”.

Asuinalueet, joilla vuokralaiset asuvat, eli Slagelsen kunnassa (Tanska) sijaitseva Ringparken, ja Kööpenhaminan kunnassa (Tanska) sijaitseva Mjølnerparken, on luokiteltu julkisesta asuntotuotannosta annetussa Tanskan laissa⁴ tarkoitetuiksi ”muutosalueiksi” sosioekonomisten kriteerien nojalla ja koska yli 50 prosenttia näiden asuinalueiden asukkaista kuuluu kyseisessä laissa tarkoitettuun luokkaan ”muista kuin länsimaista”⁵ tulleet maahanmuuttajat ja heidän jälkeläisensä”.

¹ Rodusta tai etnisestä alkuperästä riippumattoman yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta 29.6.2000 annettu neuvoston direktiivi 2000/43/EY (EYVL 2000, L 180, s. 22).

² Kyseisen direktiivin 2 artiklan 1 kohdassa konkretisoidaan yhdenvertaisen kohtelun periaate siten, että sillä tarkoitetaan, ettei minkäänlaista rotuun tai etniseen alkuperään perustuvaa välitöntä tai välillistä syrjintää saa esiintyä.

³ Social-, Bolig- og Ældreministeriet (sosiaali-, asunto- ja vanhusasiainministeriö, Tanska).

⁴ Julkisesta asuntotuotannosta ja muista seikoista 27.9.2021 annetun kodifointiasetuksen nro 1877 (laki julkisesta asuntotuotannosta) (lovbekendtgørelse nr. 1877 om almene boliger m.v. (almenboligloven)) (jäljempänä julkisesta asuntotuotannosta annettu laki).

⁵ Danmarks Statistik (Tanskan tilastokeskus) kehittämän käsitteen ”muut kuin länsimaat” piiriin kuuluvat kaikki muut maat kuin unionin jäsenvaltiot, Andorra, Islanti, Liechtenstein, Monaco, Norja, Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta, San Marino, Sveitsi, Vatikaani, Kanada, Yhdysvallat, Australia ja Uusi-Seelanti.

Laissa säädetyn mukaan näiden asuinalueiden kehittämissuunnitelmat laaditaan julkisten asuntotuotantoyrjestöjen ja asianomaisten kuntien välillä julkisten perheasuntojen osuuden vähentämiseksi 40 prosenttiin kaikista näillä alueilla sijaitsevista asunnoista. Toimivaltaiset viranomaiset hyväksyvät nämä kehittämissuunnitelmat.

Ringparkenin osalta Slagelse Almennyttige Boligselskab, Afdeling Schackenborgvænge -niminen julkinen asuntotuotantoyrjestö (jäljempänä SAB), joka vastaa kyseisellä alueella sijaitsevan Schackenborgvænge-nimisen asuntotuotantoyksikön hallinnoimisesta, päätti luovuttaa 138 julkista perheasuntoa yksityiselle ostajalle. SAB irtisanoi tämän jälkeen 17 tässä asuntotuotantoyksikössä sijaitsevaa asuntoa koskevaa vuokrasopimusta, sillä vuokralaiset eivät täyttäneet kunnan hyväksymiä edellytyksiä sille, että he voisivat jatkaa vuokrasopimustaan. Koska vuokralaiset, joista osa on syntynyt ”muissa kuin länsimaissa” tai on tällaisten maiden kansalaisia julkisesta asuntotuotannosta annetun lain tarkoituksessa, riitauttivat vuokrasopimuksensa irtisanomisen, SAB nosti kanteen sen toteamiseksi, että näiden vuokrasopimusten irtisanominen on laillista.

Mjølnerparkennin osalta tällä asuinalueella sijaitsevaa asuntotuotantoyksikköä hallinnoiva julkinen asuntotuotantoyrjestö teki sopimuksen tässä asuntotuotantoyksikössä sijaitsevien korttelien myynnistä. Useat näissä kortteleissa asuvat vuokralaiset, joista jotkut ovat syntyneet ”muissa kuin länsimaissa” tai ovat tällaisissa maissa syntyneiden henkilöiden jälkeläisiä julkisesta asuntotuotannosta annetun lain tarkoituksessa, nostivat kanteen sen toteamiseksi, ettei se, että asuntoministeriö oli hyväksynyt tämän asuinalueen kehittämissuunnitelman, ole pätevää.

Itä-Tanskan hovioikeus, joka on ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin, pohtii, otetaanko kansallisella säännöstöllä, jossa säädetään velvollisuudesta laatia kehittämissuunnitelmia, joiden tarkoituksena on vähentää julkisten perheasuntojen prosenttiosuutta asuinalueilla, joille on ominaista muun muassa se, että viiden viime vuoden aikana sellaisten asukkaiden, jotka ovat ”muista kuin länsimaista tulleita maahanmuuttajia ja heidän jälkeläisiään”, osuus on ollut kyseisillä alueilla yli 50 prosenttia, käyttöön direktiivin 2000/43 2 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettu etniseen alkuperään perustuva välitön tai välillinen syrjintä.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

Unionin tuomioistuin täsmentää ensin, että pääasiat kuuluvat direktiivin 2000/43 aineelliseen soveltamisalaan siltä osin kuin ne koskevat Tanskan julkisia perheasuntoja koskevaa järjestelmää, ja tutkii tämän jälkeen ensimmäiseksi, voiko sellaisen kriteerin käyttäminen, joka koskee ”muista kuin länsimaista tulleita maahanmuuttajia ja heidän jälkeläisiään”, merkitä direktiivin 2000/43 2 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettua etniseen alkuperään perustuvaa välitöntä syrjintää.

Se tulkitsee tätä varten aluksi etnisen alkuperän käsitettä, joka on määriteltävä – koska sitä ei ole määritelty direktiivissä 2000/43 – soveltamalla yhteisen kansalaisuuden, uskonnon, kielen, kulttuuri- ja perinnetaustan ja elinympäristön kaltaisia kriteereitä yhdessä.

Tässä tarkoituksessa kyseisen käsitteen tulkintaan voidaan saada selvennystä siitä asiayhteydestä, johon direktiivin 2000/43⁶ 2 artiklassa tarkoitettu etnisen alkuperän käsite kuuluu. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännöstä⁷ ja kaikkinaisen rotusyrjinnän poistamista koskevan kansainvälisen yleissopimuksen⁸ 1 artiklan sanamuodosta ilmenee siis, että henkilön etniseen alkuperään perustuva syrjintä on yksi rotusyrjinnän muoto.

Vaikka pelkkä henkilön kansalaisuutta tai hänen syntymämaataan koskeva kriteeri ei yksinään voi olla perusteena tällaiselle olettamalle kuulumisesta johonkin etniseen ryhmään, kumpikin kriteeri voidaan yhdessä muiden seikkojen kanssa ottaa huomioon pääteltäessä kuuluminen johonkin etniseen ryhmään.

Unionin tuomioistuin tulkitsee tämän jälkeen direktiivissä 2000/43 tarkoitettua etniseen alkuperään perustuvan välittömän syrjinnän käsitettä.⁹

Unionin tuomioistuin huomauttaa tältä osin, että muutosalueiden, joiden osalta on laadittava kehittämissuunnitelma, jonka tarkoituksena on vähentää julkisten perheasuntojen prosenttiosuutta, ja julkisesta asuntotuotannosta annetussa laissa tarkoitettujen niin kutsuttujen haavoittuvien alueiden, joihin ei sovelleta tällaista vaatimusta, vaikka myös niille on ominaista niillä vallitseva ongelmallinen sosioekonominen tilanne, mutta joilla ”muista kuin länsimaista tulleiden maahanmuuttajien ja heidän jälkeläistensä” osuus ei ole yli 50 prosenttia, erilainen kohtelu näyttää perustuvan ensisijaisesti tämä viimeksi mainittuun kriteeriin.

Koska tästä kriteeristä säädetään Tanskan oikeudessa, on ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävänä selvittää aluksi, otetaanko Tanskan oikeudessa käyttöön etniseen alkuperään perustuva erilainen kohtelu.

Unionin tuomioistuin toteaa tässä tarkoituksessa, että maahanmuuttajan ja jälkeläisen käsitteet perustuvat kyseessä olevan säännösten mukaan sellaisten kriteerien monitahoiseen yhdistelmään, jotka koskevat asianomaisten henkilön syntymämaata tai hänen vanhempiensa syntymämaata ja kansalaisuutta.¹⁰ Pelkästään näiden kriteerien perusteella erikseen tarkasteltuina ei kuitenkaan voida todeta kuulumista tiettyyn etniseen ryhmään. Se täsmentää, että kyseessä olevan kaltaisen yleisen kriteerin voidaan katsoa perustuvan asianomaisten henkilöiden etniseen alkuperään, vaikka sillä voidaan tarkoittaa useita etnisiä alkuperiä. Päinvastainen tulkinta johtaisi siihen, ettei direktiivillä 2000/43 olisi enää mitään tehokasta vaikutusta. Sen lainsäädännön valmisteluasiakirjoihin, johon tämä kriteeri sisältyy, voi lisäksi sisältyä merkityksellisiä seikkoja selvitettäessä sitä, merkitseekö tämä lainsäädäntö etniseen alkuperään perustuvaa erilaista

⁶ Kyseinen direktiivi on sen kattamilla aineellisilla aloilla konkreettinen ilmaus Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 21 artiklassa vahvistetusta rotuun tai etniseen alkuperään perustuvan syrjinnän kiellon periaatteesta. Perusoikeuskirjan 21 artiklan 1 kohta perustuu muun muassa Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetun, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn Euroopan yleissopimuksen (jäljempänä Euroopan ihmisoikeussopimus) 14 artiklaan, ja sitä sovelletaan kyseisen 14 artiklan mukaisesti niiltä osin kuin se on yhteneväinen sen kanssa.

⁷ Euroopan ihmisoikeussopimuksen 14 artiklaa koskeva oikeuskäytäntö.

⁸ Direktiivin 2000/43 johdanto-osan kolmannessa perustelukappaleessa todetaan, että kaikkien oikeus yhdenvertaisuuteen lain edessä ja oikeus suojeluun syrjintää vastaan ovat yleismaailmallisia oikeuksia, jotka on tunnustettu muun muassa 21.12.1965 tehdystä kaikkinaisen rotusyrjinnän poistamista koskevasta kansainvälisessä yleissopimuksessa.

⁹ Direktiivin 2000/43 2 artiklan 2 kohdan a alakohdassa täsmennetään, että kyseisen artiklan 1 kohtaa sovellettaessa välittömänä syrjintänä pidetään sitä, että henkilöä kohdellaan rodun tai etnisen alkuperän perusteella epäsuotuisammin kuin vertailukelpoisessa tilanteessa olevaa muuta henkilöä kohdellaan, on kohdeltu tai voitaisiin kohdella.

¹⁰ Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että Tanskan tilastokeskuksen mukaan ”maahanmuuttajalla” tarkoitetaan ulkomailla syntyneitä henkilöä, jonka vanhemmista kumpikaan ei ole syntynyt Tanskassa eikä ole Tanskan kansalainen. Jälkeläisen käsitteellä tarkoitetaan Tanskassa syntyneitä henkilöä, jonka vanhemmista kumpikaan ei ole syntynyt Tanskassa eikä ole Tanskan kansalainen tai jonka vanhemmat, jotka ovat tosin syntyneet Tanskassa ja saaneet Tanskan kansalaisuuden, ovat kumpikin edelleen myös ulkomaan kansalaisia.

kohtelua. Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan on riittävää, että etniseen alkuperään liittyvä näkökohta on vaikuttanut ratkaisevasti päätökseen erilaisen kohtelun käyttöön ottamisesta, jotta kyseessä on välitön syrjintä.¹¹ Lopuksi pelkästään sen seikan perusteella, että muutosalueiden asukkaisiin kuuluu myös henkilöitä, jotka eivät ole ”muista kuin länsimaista tulleita maahanmuuttajia ja heidän jälkeläisiään”, ei voida sulkea pois sitä, että kyseessä olevan kaltainen kansallinen säännöstö voidaan katsota olevan annettu etnisen alkuperän perusteella.

Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tämän jälkeen tarkastettava, johtaako julkisesta asuntotuotannosta annettu laki siihen, että tiettyjä henkilöitä kohdellaan epäsuotuisammin kuin muita vertailukelpoisessa tilanteessa olevia henkilöitä.

Tältä osin vaikuttaa siltä, että muutosalueiden asukkailla on näitä alueita koskevan kehittämissuunnitelman laatimisen johdosta suurempi riski, että heidän vuokrasopimuksensa irtisanotaan ennen aikaisesta, mikä voi johtaa heidän oman kodin kunnioittamista koskevan oikeutensa loukkaamiseen,¹² kun taas haavoittuvien asuinalueiden asukkaisiin ei kohdistu tällaista riskiä, vaikka he näyttäisivät olevan vuokrasopimuksensa kannalta vertailukelpoisessa tilanteessa.

Toiseksi siinä tilanteessa, jossa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin päättelisi, että pääasiassa kyseessä oleva säännöstö ei merkitse välitöntä syrjintää, sen on vielä tutkittava, onko kyseessä direktiivissä 2000/43 tarkoitettu välillinen syrjintä.¹³

Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tätä varten aluksi tutkittava, saatetaanko kyseisellä säännöstöllä¹⁴ tiettyihin etnisiin ryhmiin kuuluvat henkilöt erityisen epäedulliseen asemaan.

Unionin tuomioistuin täsmentää, ettei asianomaisilla säännöksillä välttämättä tarvitse olla sellaista vaikutusta, että yksi ainoa etninen alkuperä saatetaan erityisen epäedulliseen asemaan. Päinvastainen tulkinta olisi vaikeasti sovittavissa yhteen direktiivin 2000/43 tavoitteiden kanssa, eikä kyseisen direktiivin ulottuvuutta voida rajoittaa vain yhteen etniseen ryhmään kohdistuvan syrjinnän torjumiseen.

Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tämän jälkeen selvitettävä, onko kyseinen säännöstö objektiivisesti perusteltavissa oikeutetulla tavoitteella ja ovatko keinot tämän tavoitteen saavuttamiseksi asianmukaisia ja tarpeellisia.

Unionin tuomioistuin toteaa kyseisen säännösten tavoitteiden osalta, että julkisesta asuntotuotannosta annettulla lailla pyritään Tanskan hallituksen mukaan ratkaisemaan Tanskan julkisessa asuntojärjestelmässä ilmenneitä ”rinnakkais yhteisöjen” muodostumiseen liittyviä ongelmia sekä varmistamaan onnistunut kotouttaminen.

¹¹ Direktiivin 2000/43 2 artiklan 2 kohdan a alakohdan tarkoituksessa.

¹² Kyse on perusoikeudesta, joka on taattu perusoikeuskirjan 7 artiklassa, joka sisältää Euroopan ihmisoikeussopimuksen 8 artiklan 1 kappaleessa taattuja oikeuksia vastaavat oikeudet. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että asunnon menettäminen on oman kodin kunnioittamista koskevan oikeuden vakavimpia loukkauksia.

¹³ Direktiivin 2000/43 2 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaan välillisenä syrjintänä pidetään sitä, jos näennäisesti puolueeton säännös, peruste tai käytäntö saattaa tiettyä rotua tai etnistä alkuperää olevat henkilöt erityisen epäedulliseen asemaan muihin henkilöihin nähden, jollei kyseisellä säännöksellä, perusteella tai käytännöllä ole puolueettomasti perusteltavissa olevaa oikeutettua tavoitetta ja jolleivät tavoitteen saavuttamiseksi käytetyt keinot ole asianmukaisia ja tarpeellisia.

¹⁴ Joka vaikuttaa tosin muiden seikkojen kuin etnisen alkuperän perusteella neutraalisti muotoiltulta tai sovelletulta.

Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan kolmansien maiden kansalaisten onnistuneen kotoutumisen takaamista koskeva tavoite voi olla yleistä etua koskeva pakottava syy, koska kolmansien maiden kansalaisten kotouttamisella edistetään olennaisella tavalla taloudellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta, joka on unionin perustavoite, kuten EUT-sopimuksessa todetaan. Jäsenvaltioilla on lähtökohtaisesti laaja harkintavalta toteuttaa toimenpiteitä, joilla taataan sosiaalinen yhteenkuuluvuus ja kotoutuminen ja joihin kuuluvat myös yhdyskuntasuunnittelutoimenpiteet. Niiden on kuitenkin noudatettava kaikenlaisen rotuun tai etniseen alkuperään perustuvan syrjinnän kieltoa, joka on vahvistettu perusoikeuskirjan 21 artiklassa ja konkretisoitu direktiivillä 2000/43.

Suhteellisuusperiaatteen noudattamisen osalta on ensinnäkin tutkittava, voidaanko kyseisessä säännöstössä säädetyillä toimenpiteillä saavuttaa sosiaalisen yhteenkuuluvuuden ja kotouttamisen edistämisen tavoite.

Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tältä osin arvioitava, pyritäänkö sellaisten kehittämissuunnitelmien laatimisella, joiden tarkoituksena on ratkaista erityisesti tiettyihin asuinalueisiin kohdistuvia sosioekonomisia ongelmia, johdonmukaisesti ja järjestelmällisesti kyseiseen tavoitteeseen, vaikka tätä toimenpidettä sovelletaan ainoastaan muutosalueisiin muttei haavoittuviin asuinalueisiin, joilla samankaltaisia sosioekonomisia ongelmia pyritään ratkaisemaan muilla keinoin, joilla taataan sosiaalinen yhteenkuuluvuus.

Sen selvittämiseksi, onko tällainen toimenpide tarpeellinen, ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on toiseksi tarkastettava, voidaanko tämä tavoite saavuttaa yhtä tehokkaasti muilla, asianomaisille henkilöille taattuja oikeuksia ja vapauksia vähemmän rajoittavilla keinoilla. Jos näin ei ole, sen on vielä tutkittava, onko niin, etteivät kyseisestä toimenpiteestä aiheutuvat haitat ole suhteettomia, ja ettei tällä toimenpiteellä heikennetä kohtuuttomasti muutosalueiden asukkaiden oikeutettuja etuja etenkin heidän oman kodin kunnioittamista koskevan oikeutensa kannalta.